

ANALIZA PLANOWANIA
BUDŻETOWEGO GMINY WIELICZKA
ORAZ ANALIZA WSKAŹNIKOWA NA TLE
INNYCH SAMORZĄDÓW

ProPOLIS Consulting Sp. z o.o.

www.propoliscon.pl

ul. Ziemowita 60, 61-063 Poznań

NIP: 782-256-28-51, REGON: 302493374, KRS: 0000471615 Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda,

VIII Wydział Gospodarczy

Spis treści

1.	ANALIZA PLANOWANIA BUDŻETOWEGO GMINY WIELICZKA	3
2.	ANALIZA WSKAŹNIKOWA	7
2.1.	WSKAŹNIKI STRUKTURALNE	7
2.2.	WSKAŹNIKI KONDYCJI FINANSOWEJ I DOTYCZĄCE ZADŁUŻENIA	15
2.	SPIS TABEL	20
3.	SPIS WYKRESÓW	20

1. ANALIZA PLANOWANIA BUDŻETOWEGO GMINY WIELICZKA

Niezależnie od ocen i wniosków wynikających z ilościowej analizy danych budżetowych, niezbędne jest wskazanie na pewne zależności związane z zarządzaniem finansami gminy. Nie mają one bezpośredniego wpływu na wykonane wyniki budżetu, jednak mogą wpływać na podejmowanie kluczowych decyzji dotyczących prowadzenia finansów jednostki, szczególnie w momencie przyjmowania projektów budżetu i Wieloletniej Prognozy Finansowej. Poniżej wskazano na dane dotyczące planu budżetu po zmianach na dzień 31.12 oraz dane dotyczące wykonania. Dane te pokazują na rozbieżności między planem początkowym i końcowym, a także faktycznym wykonaniem w odniesieniu do dochodów bieżących, wydatków bieżących oraz nadwyżki operacyjnej.

Tabela 1. Planowanie budżetowe gminy Wieliczka w latach 2016 - 2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody bieżące					
Plan 31.12	217 995 766	235 380 698	256 053 235	301 459 490	333 482 851
Wykonanie	210 155 187	229 155 021	250 254 522	295 775 046	331 373 019
Procentowe wykonanie planu budżetu (wg planu na 31.12)	96,4%	97,4%	97,7%	98,1%	99,4%
Wydatki bieżące					
Plan 31.12	207 234 785	207 234 785	244 939 484	293 261 884	329 687 172
Wykonanie	199 212 356	212 809 366	237 222 463	277 276 609	318 286 056
Procentowe wykonanie planu budżetu (wg planu na 31.12)	96,1%	96,9%	96,8%	94,5%	96,5%
Nadwyżka operacyjna					
Plan 31.12	10 760 981	28 145 913	11 113 751	8 197 606	3 795 679
Wykonanie	10 942 831	16 345 655	13 032 059	18 498 437	13 086 963
Procentowe wykonanie planu budżetu (wg planu na 31.12)	101,7%	58,1%	117,3%	225,7%	344,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Jak wynika z powyższej tabeli, w planie budżetu w badanym okresie (wg planu na dzień 31.12), wysokość nadwyżki operacyjnej tylko w roku 2017 była niższa od jej faktycznego wykonania. W 2020 roku, w związku z pandemią koronawirusa, planowana nadwyżka na koniec roku miała wynieść zaledwie około 3,8 mln złotych, natomiast gminie Wieliczka udało się zrealizować ponad 13 mln złotych, czyli wynik podobny jak w 2018 roku. Najbardziej precyzyjne zaplanowano nadwyżkę operacyjną w 2016 oraz 2018 roku. Stwierdzić natomiast trzeba, że ta precyzja nie jest typowa dla samorządów, ponieważ zasady budżetowania wymagają ostrożnego planowania dochodów oraz planowania wydatków „z zapasem”. Przeciętne wskaźniki wykonania dochodów w stosunku do planu na koniec grudnia w samorządach w Polsce wynoszą ok. 99-101%, natomiast wydatków bieżących ok. 96%. Można zatem stwierdzić, że gmina Wieliczka modelowo wykonuje i planuje wydatki bieżące, natomiast dochody bieżące w żadnym z analizowanych okresów nie osiągnęły wskaźnika wykonania 100%. Poniżej znajduje się precyzyjna analiza, wskazująca w których obszarach dochody nie były wykonywane. Pamiętać należy, że wysokie fluktuacje mogą utrudnić zarządzanie finansami gminy. Poniższe tabele przedstawiają paragrafy wchodzące w skład dochodów i wydatków bieżących, w których w badanym okresie rozbieżność pomiędzy planem na dzień 31.12, a wykonaniem wynosiła powyżej 300 tys. zł. Zwrócić uwagę należy, że po stronie dochodów odchylenia mogą występować zarówno *in plus*, jak i *in minus*, natomiast po stronie wydatków jedynie *in minus*.

Tabela 2. Dochody bieżące - odchylenia na paragrafach pow. 300 tys. zł w roku 2016

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
710	71095	097	Wpływy z różnych dochodów	692 375	103	-692 272
756	75615	031	Wpływy z podatku od nieruchomości	14 000 856	12 970 911	-1 029 945
756	75616	036	Wpływy z podatku od spadków i darowizn	350 000	955 696	605 696
756	75616	050	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	3 000 000	3 701 562	701 562
756	75618	041	Wpływy z opłaty skarbowej	1 983 900	745 734	-1 238 166
756	75618	049	Wpływy z innych lokalnych opłat	1 373 575	1 775 167	401 591
756	75621	001	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	52 679 933	53 574 446	894 513
756	75621	002	Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	4 000 000	1 792 681	-2 207 319
801	80104	097	Wpływy z różnych dochodów	616 835	1 049 162	432 327
900	90001	075	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych	2 672 130	1 680 208	-991 922
900	90002	049	Wpływy z innych lokalnych opłat	5 633 500	4 577 577	-1 055 923
900	90095	097	Wpływy z różnych dochodów	2 622 720	335 708	-2 287 012
921	92116	097	Wpływy z różnych dochodów	785 990	329 749	-456 241

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Tabela 3. Dochody bieżące - odchylenia na paragrafach pow. 300 tys. zł w roku 2017

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
700	70005	075	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych	2 464 000	890 098	-1 573 901
756	75615	031	Wpływy z podatku od nieruchomości	16 330 856	15 026 205	-1 304 650
756	75618	041	Wpływy z opłaty skarbowej	1 305 500	837 392	-468 108
756	75621	002	Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	3 200 000	1 740 387	-1 459 612
801	80101	083	Wpływy z usług	348 715	-	-348 715
900	90002	049	Wpływy z innych lokalnych opłat	6 500 000	6 119 003	-380 996
900	90095	097	Wpływy z różnych dochodów	357 056	-	-357 056

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Tabela 4. Dochody bieżące - odchylenia na paragrafach pow. 300 tys. zł w roku 2018

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
700	70005	075	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych	1 580 000	797 722	-782 277
756	75616	050	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	4 500 000	4 183 366	-316 633
756	75618	041	Wpływy z opłaty skarbowej	1 208 000	845 164	-362 835
756	75621	001	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	70 433 124	70 879 261	446 137
801	80104	097	Wpływy z różnych dochodów	1 453 743	1 786 395	332 652
855	85501	206	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa	39 962 617	39 544 318	-418 298
900	90001	097	Wpływy z różnych dochodów	721 488	5 614	-715 873
900	90002	049	Wpływy z innych lokalnych opłat	7 687 500	6 793 519	-893 980
921	92116	097	Wpływy z różnych dochodów	3 491 135	2 194 732	-1 296 403

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Tabela 5. Dochody bieżące - odchylenia na paragrafach pow. 300 tys. zł w roku 2019

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
756	75615	031	Wpływy z podatku od nieruchomości	18 709 171	19 390 851	681 680
756	75616	050	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	4 634 469	4 969 492	335 022
756	75621	001	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	85 851 909	81 883 635	-3 968 274
756	75621	002	Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	2 162 301	2 518 084	355 783
900	90002	049	Wpływy z innych lokalnych opłat	11 243 500	9 200 672	-2 042 827

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Tabela 6. Dochody bieżące - odchylenia na paragrafach pow. 300 tys. zł w roku 2020

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
600	60004	083	Wpływy z usług	1 500 000	277 197	-1 222 802
756	75616	031	Wpływy z podatku od nieruchomości	10 012 998	10 410 153	397 155
756	75618	049	Wpływy z innych lokalnych opłat	1 430 000	961 818	-468 181
756	75621	001	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	79 838 804	82 841 370	3 002 566
900	90001	097	Wpływy z różnych dochodów	4 040 824	4 369 043	328 218
900	90002	049	Wpływy z innych lokalnych opłat	19 705 000	15 970 122	- 3 734 878

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Z powyższych tabel odchyień dochodów wynika, że najczęściej występującymi obszarami wchodzącymi w skład dochodów bieżących, na których występują rozbieżności pomiędzy planem na koniec roku, a wykonaniem są wpływy z podatku od nieruchomości, wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych, wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych, wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych, a także wpływy z innych lokalnych opłat, w tym opłaty „śmieciowej” (rozdział 90002, paragraf 049). Na te i pozostałe przedstawione w powyższych tabelach obszary należy zwrócić szczególną uwagę przy planowaniu budżetu w bieżącym roku i na kolejne lata, ponieważ występują na nich znaczne kwotowo rozbieżności pomiędzy planem, a wykonaniem.

Tabela 7. Wydatki bieżące - odchylenia na paragrafach pow. 300 tys. zł w roku 2016

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
600	60004	231	Dotacja celowa przekazana gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jst	2 775 225	2 332 301	- 442 924
801	80104	443	Różne opłaty i składki	1 343 258	904 506	- 438 752
801	80113	430	Zakup usług pozostałych	2 471 633	2 106 154	- 365 479
900	90002	430	Zakup usług pozostałych	5 037 000	4 504 964	- 532 036

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Tabela 8. Wydatki bieżące - odchylenia na paragrafach pow. 300 tys. zł w roku 2017

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
801	80101	401	Wynagrodzenia osobowe pracowników	20 384 740	19 945 109	- 439 631
900	90002	430	Zakup usług pozostałych	6 276 200	5 443 224	- 832 976
900	90015	426	Zakup energii	2 190 000	1 622 121	- 567 879

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Tabela 9. Wydatki bieżące - odchylenia na paragrafach pow. 300 tys. w roku 2018

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
801	80101	401	Wynagrodzenia osobowe pracowników	27 354 534	26 522 292	- 832 243
801	80113	430	Zakup usług pozostałych	2 551 269	1 952 640	- 598 629
855	85501	311	Świadczenia społeczne	39 363 179	38 950 729	- 412 449
900	90002	430	Zakup usług pozostałych	9 089 700	8 618 892	- 470 808
900	90015	426	Zakup energii	2 114 300	1 806 474	- 307 826

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Tabela 10. Wydatki bieżące - odchylenia na paragrafach pow. 300 tys. zł w roku 2019

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
600	60004	430	Zakup usług pozostałych	4 572 853	2 518 464	- 2 054 389
600	60016	427	Zakup usług remontowych	4 813 694	2 861 528	- 1 952 166
600	60016	430	Zakup usług pozostałych	2 932 844	2 162 736	- 770 108
758	75818	481	Rezerwy	695 920	-	- 695 920

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
801	80101	401	Wynagrodzenia osobowe pracowników	35 175 993	34 129 762	- 1 046 231
801	80104	433	Zakup usług przez jst od innych jst	1 970 000	1 539 877	- 430 123
900	90002	430	Zakup usług pozostałych	11 372 333	9 889 413	- 1 482 920
900	90015	426	Zakup energii	3 280 257	2 456 175	- 824 082

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Tabela 11. Wydatki bieżące - odchylenia na paragrafach pow. 300 tys. zł w roku 2020

Dział	Rozdział	Par.	Opis	Plan na 31.12	Wykonanie	Różnica
757	75702	811	Odsetki od samorządowych papierów wartościowych lub zaciągniętych przez jst kredytów i pożyczek	3 967 679	3 575 127	- 392 552
757	75704	803	Wypłaty z tytułu krajowych poręczeń i gwarancji	494 468	-	- 494 468
801	80101	401	Wynagrodzenia osobowe pracowników	40 724 145	39 672 723	- 1 051 422
801	80101	426	Zakup energii	1 804 976	1 449 280	- 355 696
801	80104	433	Zakup usług przez jst od innych jst	2 545 000	2 053 772	- 491 228
900	90002	430	Zakup usług pozostałych	22 894 805	21 797 078	- 1 097 727

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka

Z powyższych tabel wynika, że najczęstszymi obszarami wchodzącymi w skład wydatków bieżących, na których występują duże rozbieżności pomiędzy planem na koniec roku, a wykonaniem, są zakupy zewnętrzne usług obcych związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów (rozdział 90002, paragraf 430) oraz w transporcie zbiorowym (rozdział 60004, paragraf 430), a także wynagrodzenia w oświacie w szkołach podstawowych (rozdział 80001, paragraf 401). Na przedstawione powyżej paragrafy należy szczególnie zwrócić uwagę przy planowaniu budżetu w bieżącym roku i w kolejnych latach.

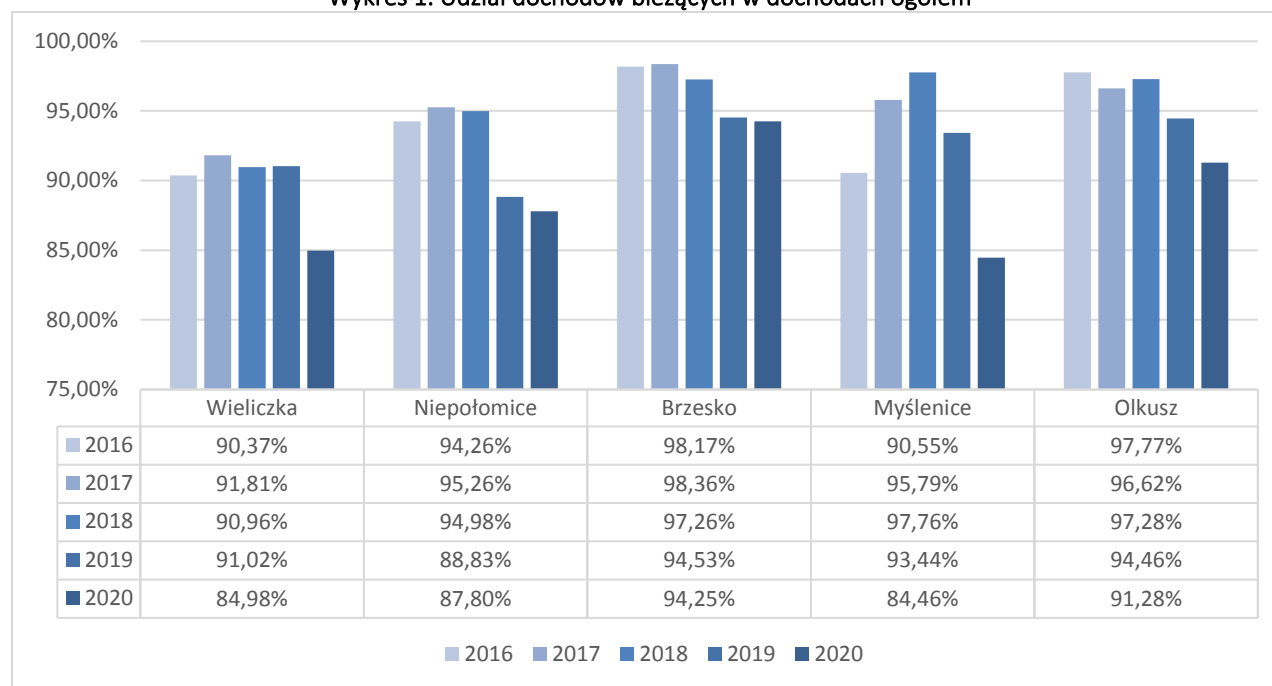
Różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, tj. nadwyżka operacyjna jest jednym z kluczowych elementów przy ocenie kondycji finansowej samorządu. Poziom nadwyżki operacyjnej ma istotny wpływ na kształtowanie się relacji z art. 243 UFP, tj. indywidualnego wskaźnika zadłużenia. Im jest ona wyższa tym większe są możliwości finansowe (ilość środków do wykorzystania na wydatki majątkowe i spłatę zobowiązań). Wzrasta także maksymalny możliwy poziom zadłużania się samorządu. Planowanie jest o tyle istotne, że przy projekcji budżetu i WPF, do wyliczenia limitu wskaźnika zadłużenia na kolejny rok budżetowy, przyjmuje się dane wynikające z planu. Istotna ujemna rozbieżność pomiędzy planem a wykonaniem zaniża zatem faktyczne możliwości finansowe samorządu. Wskazuje to na potrzebę precyzyjnego planowania wielkości dochodów i wydatków bieżących na poziomie możliwym do zrealizowania w danym roku. Planowanie na etapie przygotowywania uchwały budżetowej na kolejny rok powinno opierać się o rzeczywiste potrzeby jednostek i wydziałów. Często mamy do czynienia z sytuacją, że plany przedkładane przez jednostki i wydziały opierają się o dane historyczne i nie odzwierciedlają bieżącej sytuacji gospodarczej. W trakcie roku okazuje się, że zaplanowane wartości są mniejsze od rzeczywistych potrzeb, co wymusza zwiększenie planu i powoduje, że plan na dzień 01.01 często jest znacznie niższy od planu na koniec roku. W gminie Wieliczka planowanie budżetu należy ocenić pozytywnie, jako nieodbiegające od innych samorządów w Polsce. Rozbieżności pomiędzy planowaną a wykonywaną nadwyżką operacyjną nie utrudniały zarządzania finansami gminy.

2. ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Niniejsza analiza wskaźnikowa ma na celu zobrazowanie sytuacji finansowej gminy Wieliczka w porównaniu z innymi porównywalnymi gminami miejsko – wiejskimi leżącymi w województwie małopolskim. Dobór porównywalnych JST podyktowany był zbliżonymi dochodami, wielkością gmin oraz liczbą mieszkańców. Dodatkowo wprowadzono podział wskaźników na wskaźniki strukturalne oraz kondycji finansowej i dotyczące zadłużenia. Wyjaśnienia wymaga fakt, że dane za 2020 rok dla gminy Olkusz stanowią plan za III kw., ponieważ w dacie przygotowywania niniejszej analizy gmina Olkusz nie podała danych z wykonania w swoim WPF.

2.1. WSKAŹNIKI STRUKTURALNE

Wykres 1. Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem

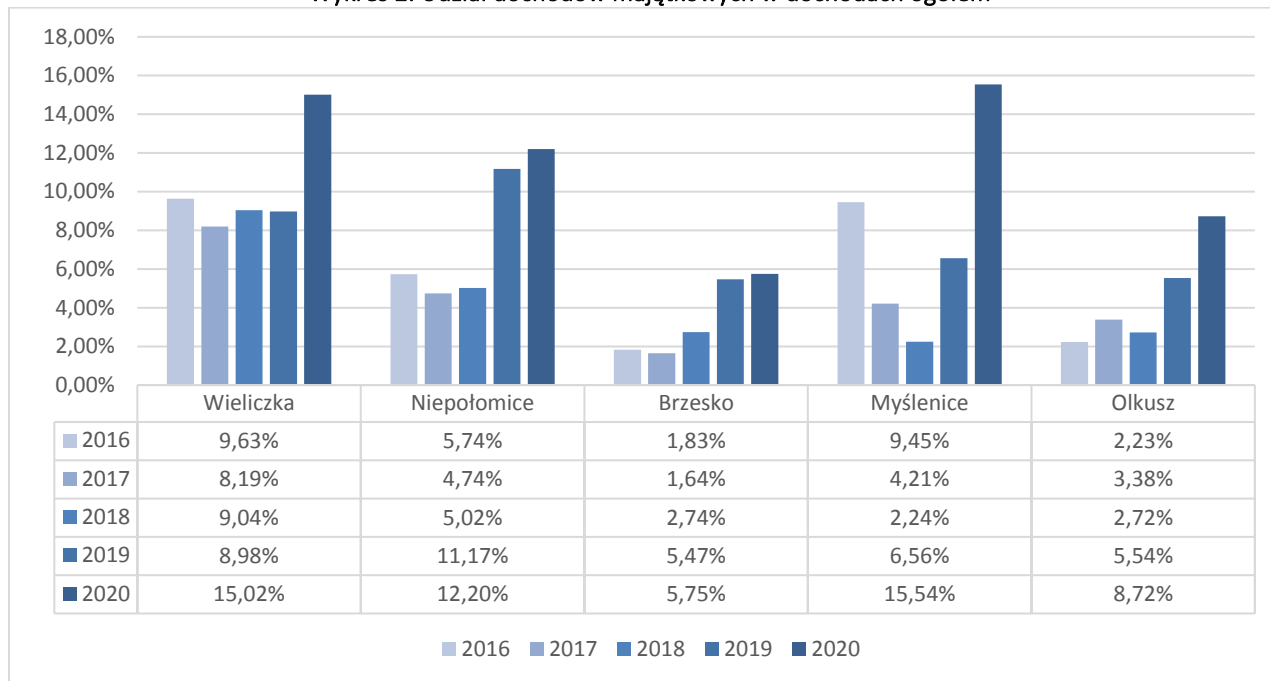

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Wskaźnik ten określa, jaki jest udział dochodów bieżących w dochodach ogółem. Należy go interpretować łącznie ze wskaźnikiem przedstawionym na wykresie 2, ponieważ dochody bieżące i majątkowe stanowią w całości dochody samorządów, więc te wskaźniki uzupełniają się do 100%. Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem w gminie Wieliczka w 2020 roku w porównaniu z rokiem poprzednim spadł o ponad 6 punktów procentowych, co oznacza zwiększenie udziału dochodów majątkowych. W latach 2016-2019 utrzymywał się na zbliżonym poziomie wynoszącym około 91%. Z analizy podobnych gmin miejsko – wiejskich można wywnioskować, że we wszystkich porównywalnych samorządach udział ten spadł w 2020 oraz że Wieliczka generowała najwięcej dochodów majątkowych w całym okresie.

Wykres 2. Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem

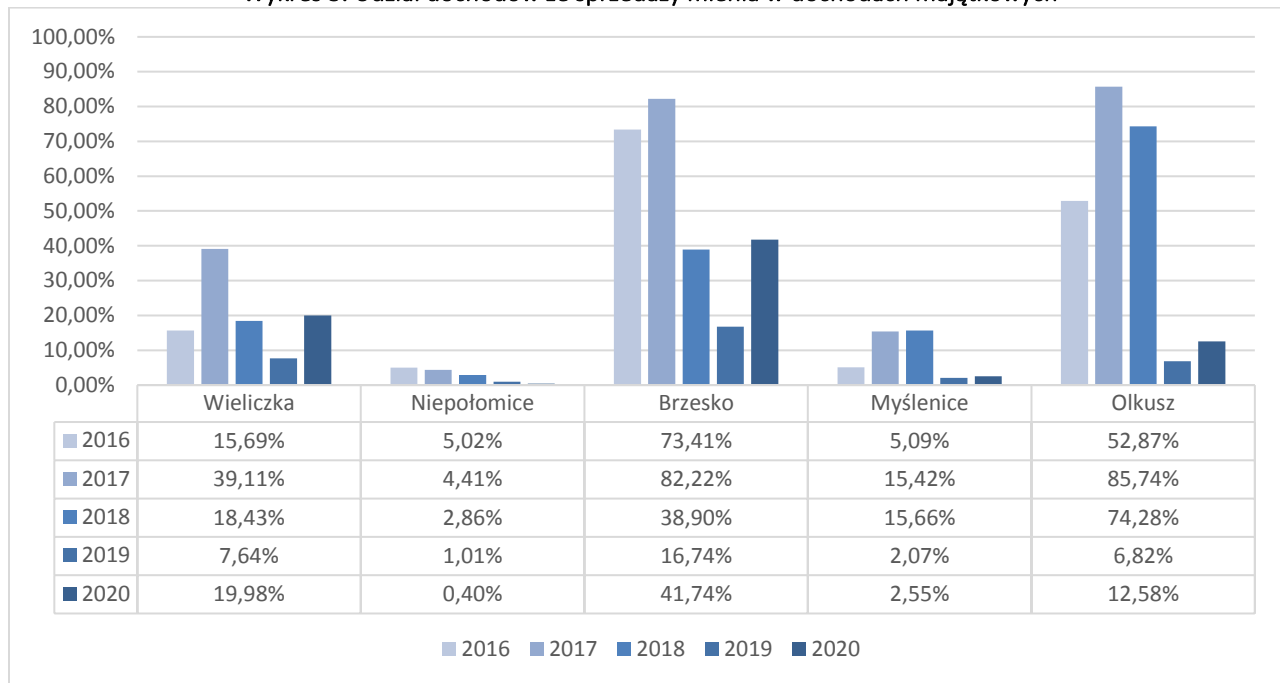

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem w gminie Wieliczka charakteryzował się stabilnością w latach 2016 – 2019. W porównaniu innymi zestawionymi gminami udział ten był średnio najwyższy w poprzednich latach. Należy nadmienić, że stałość udziału dochodów majątkowych w dochodach ogółem jest pożądana ze względów planistycznych (opracowanie budżetu na następny rok i pewność realizacji planu). Badana relacja wzrosła o ponad 65% w gminie Wieliczka w ostatnim roku. Składowymi dochodów majątkowych według klasyfikacji budżetowej są dochody ze sprzedaży majątku, przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności oraz dotacje przeznaczone na inwestycje. W gminach porównawczych również można dostrzec nagły wzrost badanej relacji, szczególnie w gminie Myślenice. Najmniej dochodów majątkowych w stosunku do dochodów ogółem generowały gminy Brzesko oraz Olkusz, zaś najwięcej, jak już wspomniano – Wieliczka. Należy tutaj zauważyć, że główną reakcją Rządu RP na pandemię koronawirusa w samorządach w 2020 roku było zasilenie je środkami na inwestycje, które stanowią właśnie dochody majątkowe.

Wykres 3. Udział dochodów ze sprzedaży mienia w dochodach majątkowych

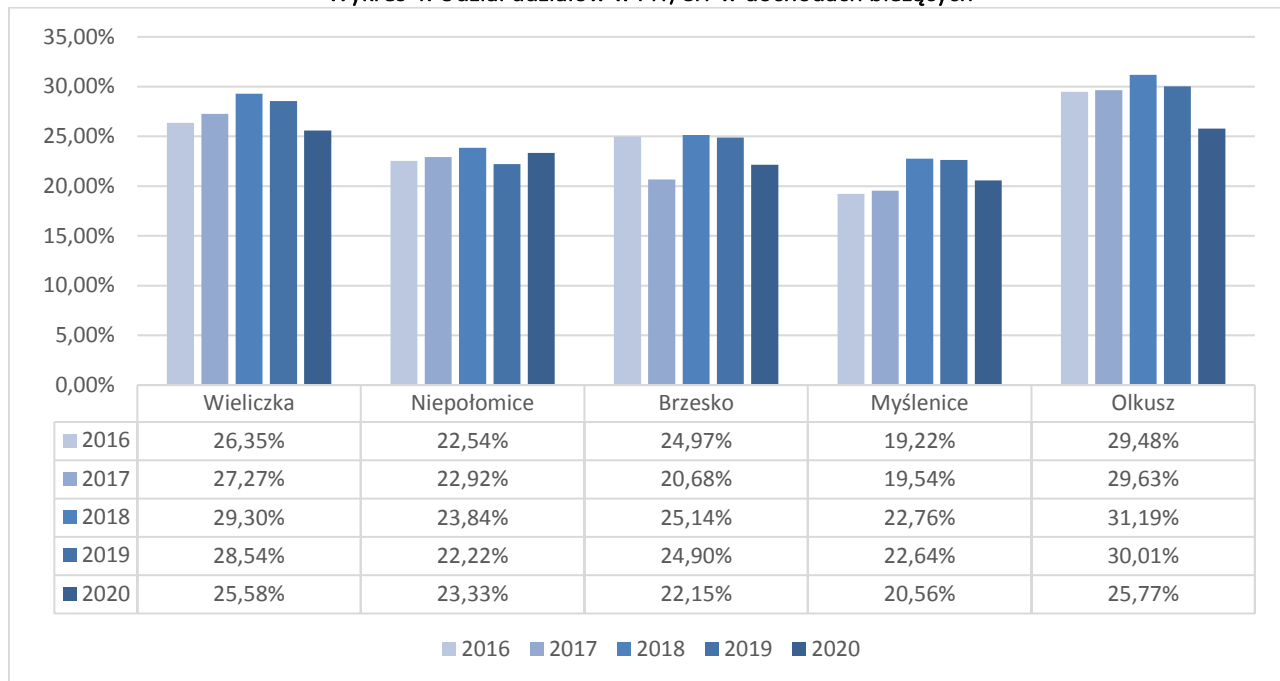

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Udział dochodów ze sprzedaży mienia w dochodach majątkowych jest jednym z najbardziej nieprzewidywalnych wskaźników. Jego wysokość zależy od wartości sprzedanego mienia i otrzymanych dotacji na inwestycje. W gminie Wieliczka w 2020 roku analizowana relacja wyniosła 19,98% i była wyższa niż w roku 2016, 2018 i 2019. W gminach porównawczych można zauważyć duże zróżnicowanie. W gminie Niepołomice w ubiegłym roku wskaźnik ten wynosił 0,40%, co oznacza, że gmina ta praktycznie nie generuje dochodów ze zbycia mienia. Z kolei Brzesko i Olkusz, które generowały najmniej dochodów majątkowych, zdecydowana ich większość pozyskała je właśnie jako sprzedaż mienia, co oznacza, że w najmniejszym stopniu pozyskiwały dotacje na inwestycje. Bardzo wysokie odczyty badanej relacji mogą sugerować niewielkie otrzymane dotacje rozwojowe lub ich brak.

Wykres 4. Udział udziałów w PIT/CIT w dochodach bieżących

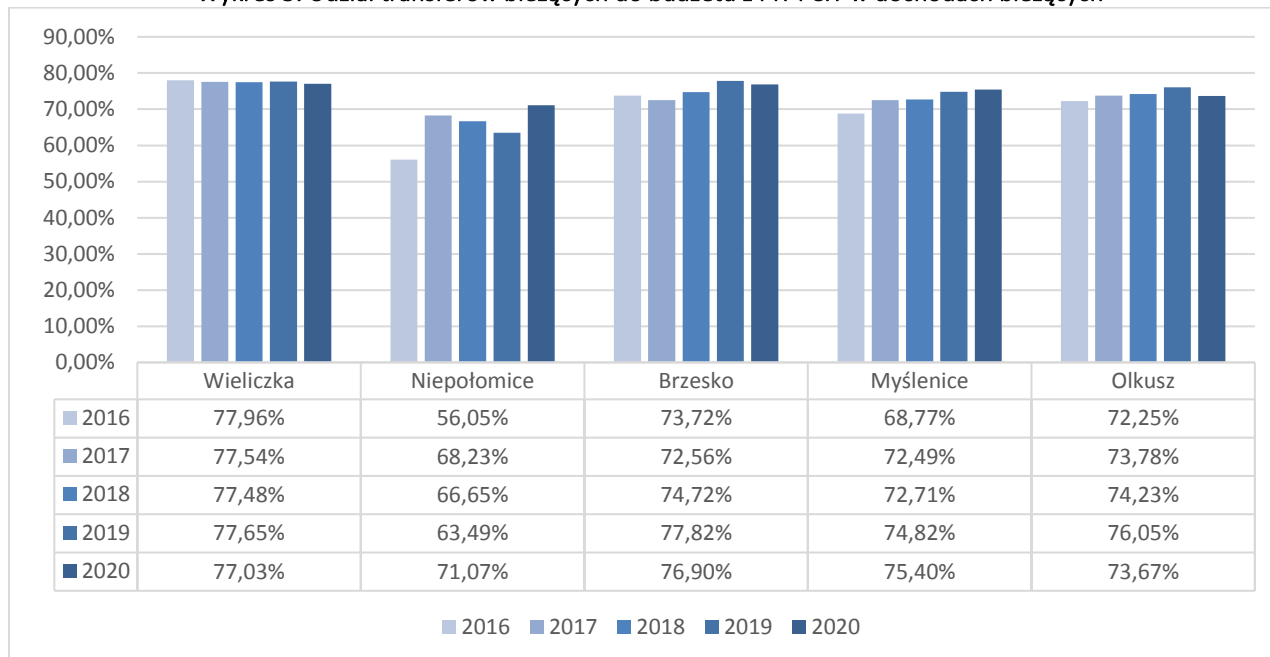

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Relacja udziałów w PIT i CIT w dochodach bieżących w gminie Wieliczka jest stabilna. Przedstawiony wskaźnik w gminie Wieliczka w roku 2020 wynosił 25,58%. Z analizy porównawczej z innymi JST wynika, że niewielkie wahania tego wskaźnika występują w każdym z badanych samorządów. Warto zwrócić uwagę na gminę Olkusz, gdzie analizowana relacja znacząco spadła w 2020 roku, podobnie jak w Wieliczce, Brzesku i Myślenicach. Wpływy z podatków PIT i CIT skorelowane są z liczbą osób fizycznych i prawnych rezydujących na terenie danej JST, lokalną stopą bezrobocia, poziomem wynagrodzeń oraz wskaźnikiem aktywności zawodowej.

Wykres 5. Udział transferów bieżących do budżetu z PIT i CIT w dochodach bieżących

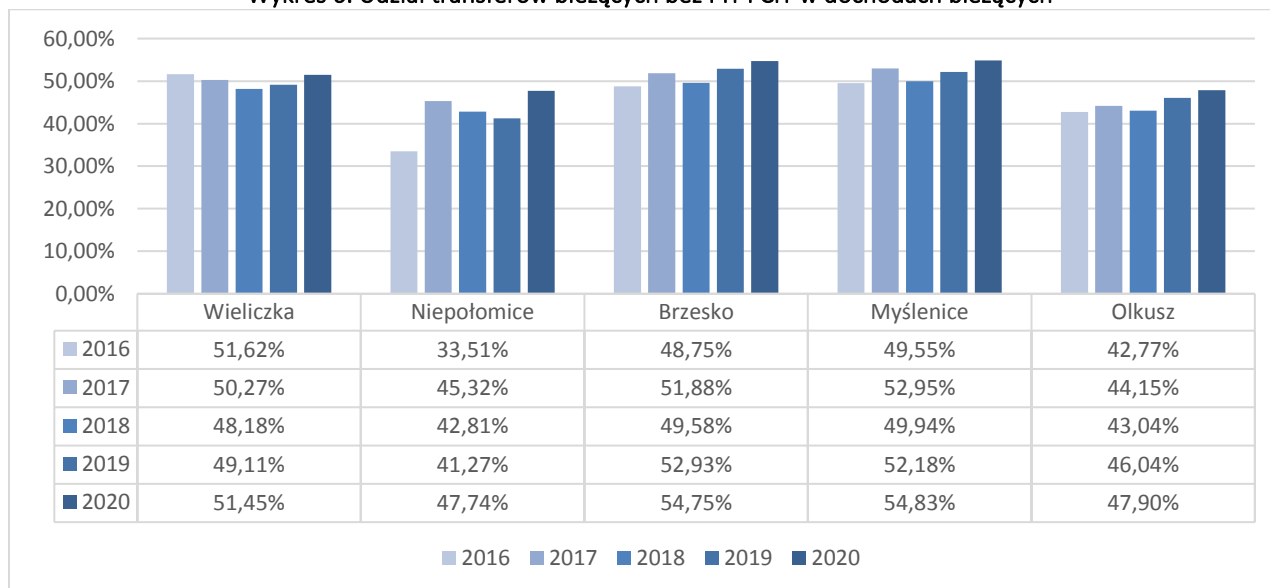

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Udział transferów bieżących do budżetu w dochodach bieżących w gminie Wieliczka nieznacznie spadł w 2020 roku. W latach 2016 – 2019 wskaźnik ten był stały i wynosił średnio 77,66%. Transfery bieżące rozumiane są jako suma wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych, dochodów z subwencji ogólnej oraz z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące. Gmina Wieliczka charakteryzuje się najwyższymi odczytami badanej relacji w porównaniu z innymi JST.

Wykres 6. Udział transferów bieżących bez PIT i CIT w dochodach bieżących

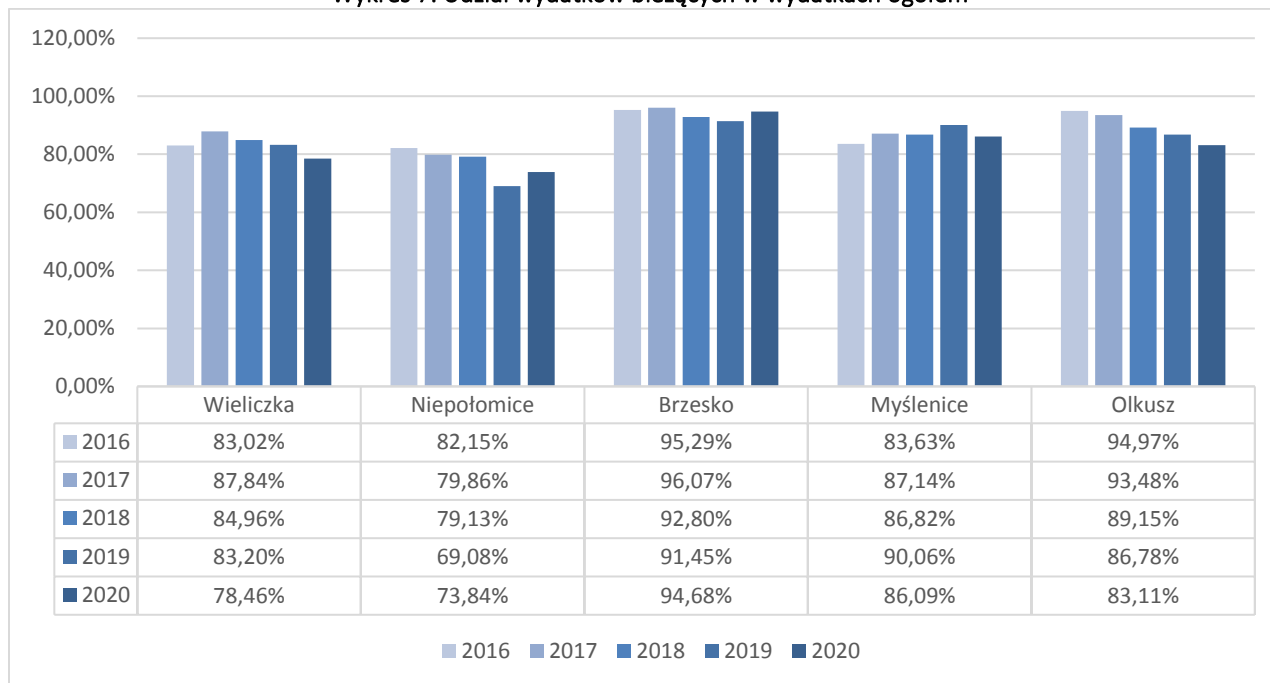

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

W gminie Wieliczka relacja udziału transferów bieżących bez PIT i CIT w dochodach bieżących charakteryzowała się stałością. Odczyty tego wskaźnika wahały się od 51,62% w 2016 roku do 51,45% w 2020. W gminach porównawczych uzyskano zbliżone odczyty tej relacji, zwłaszcza w Brzesku oraz Myślenicach.

Wykres 7. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem

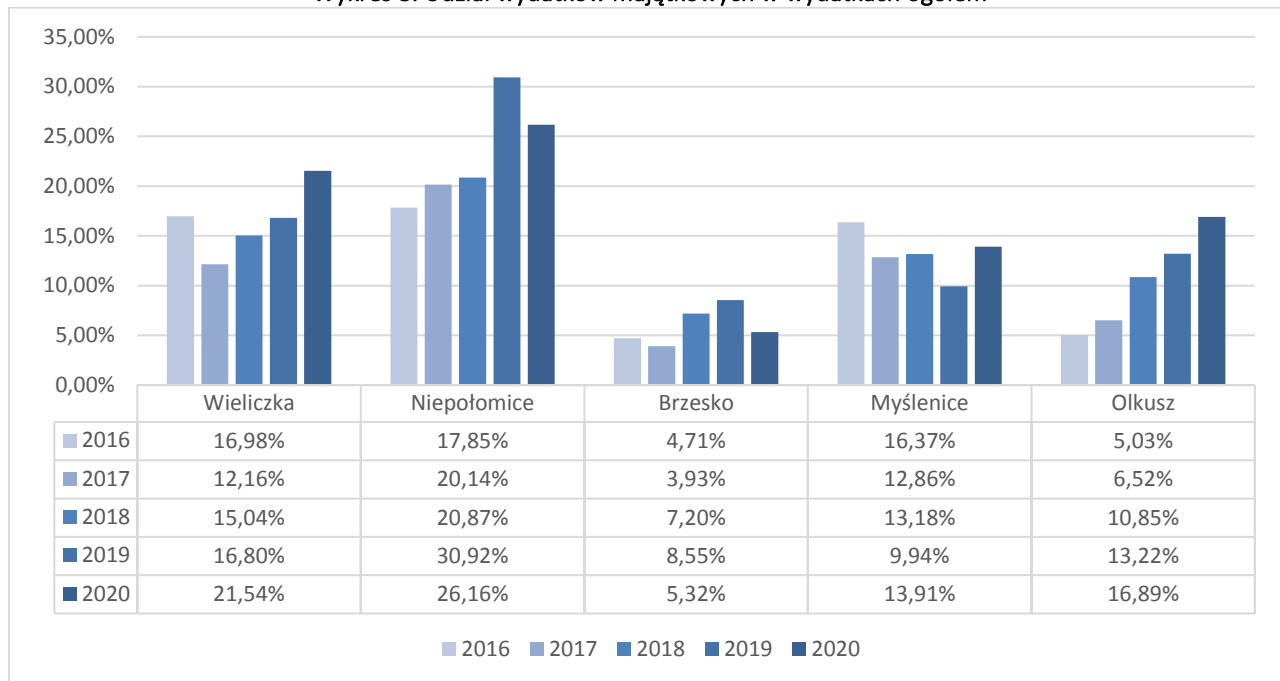

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem w gminie Wieliczka oscyluje w granicach 78% - 88%. W gminach porównawczych wyższe średnie odczyty tej relacji występują w gminie Brzesko, Myślenice oraz Olkusz. Co do zasady, im niższa jest ta relacja, tym większy jest udział wydatków inwestycyjnych, przedstawiony na kolejnym wykresie. Analiza wykresu wskazuje, że gminy Brzesko oraz Olkusz w zdecydowaniu większym stopniu skupiają się tylko na działalności bieżącej, nie zaś na inwestycjach.

Wykres 8. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

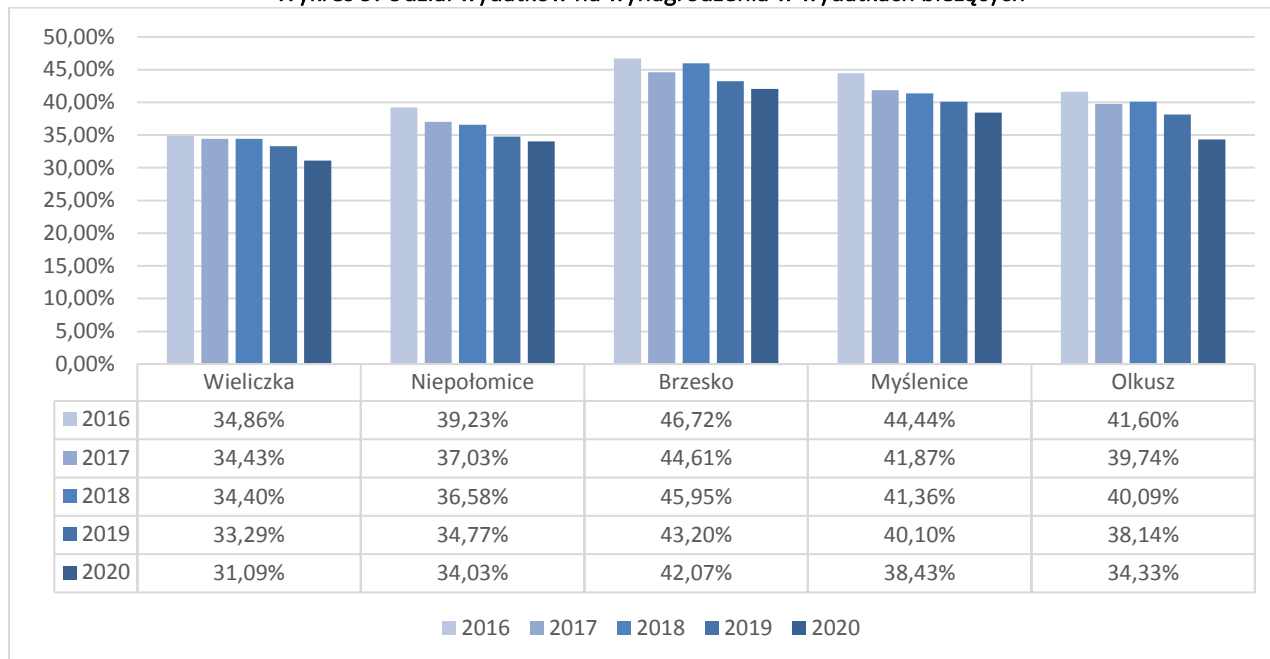

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Potwierdzeniem powyższej tezy jest wykres 8, na którym widzimy, że najwięcej inwestycji w stosunku do wszystkich wydatków realizowanych było w Wieliczce i Niepołomicach. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w gminie Wieliczka od roku 2017 nieustannie rośnie. Wydatki majątkowe oznaczają ponoszenie kosztów na inwestycje. Co do zasady, wyższe wartości tego wskaźnika są pożądane, ponieważ sugerują, że JST przeznacza więcej środków na rozwój. Wyższe odczyty tego wskaźnika w grupie porównawczej występują tylko w gminie Niepołomice. Powyższy wskaźnik jest odwrotnością poprzedniej badanej relacji, czyli udziału wydatków bieżących w wydatkach ogółem.

Wykres 9. Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących

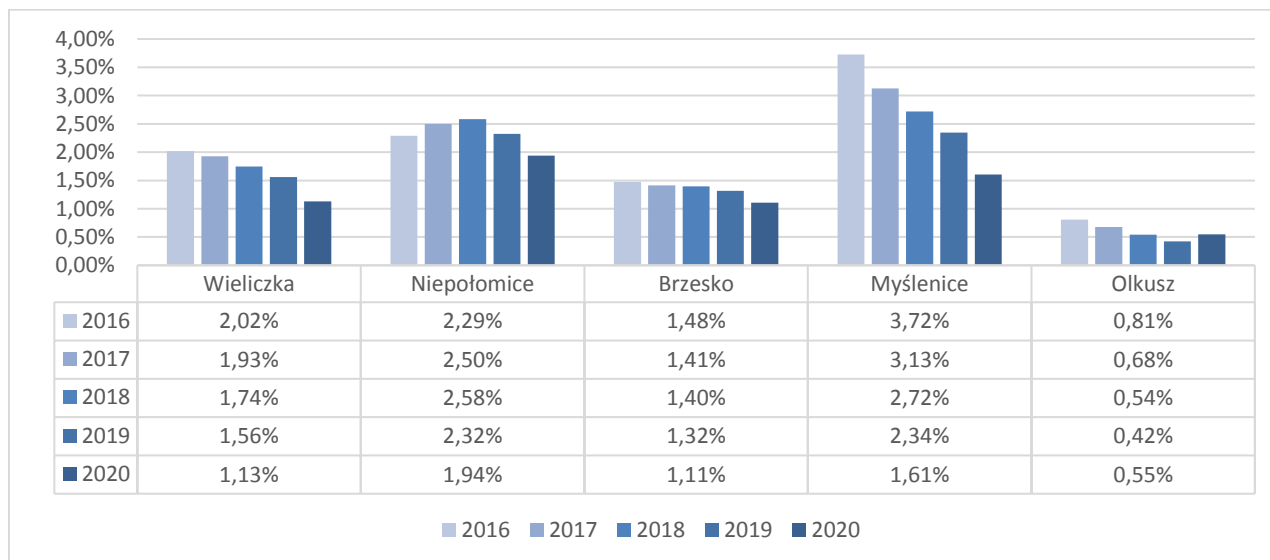

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Relacja udziału wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących w gminie Wieliczka z roku na rok w analizowanym okresie spada. W 2016 roku wynosił 34,86%, a w mijającym 2020 roku już tylko 31,09%. Pożądane jest minimalizowanie tego wskaźnika, ponieważ świadczy o próbie obniżania kosztów ogólnego funkcjonowania urzędu. Gmina Wieliczka charakteryzuje się najniższymi średnimi odczytami tej relacji w grupie porównawczej. Najwyższa wartość udziału wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących jest w gminie Brzesko i wynosi średnio ponad 44%.

Wykres 10. Udział wydatków na obsługę długu w wydatkach bieżących

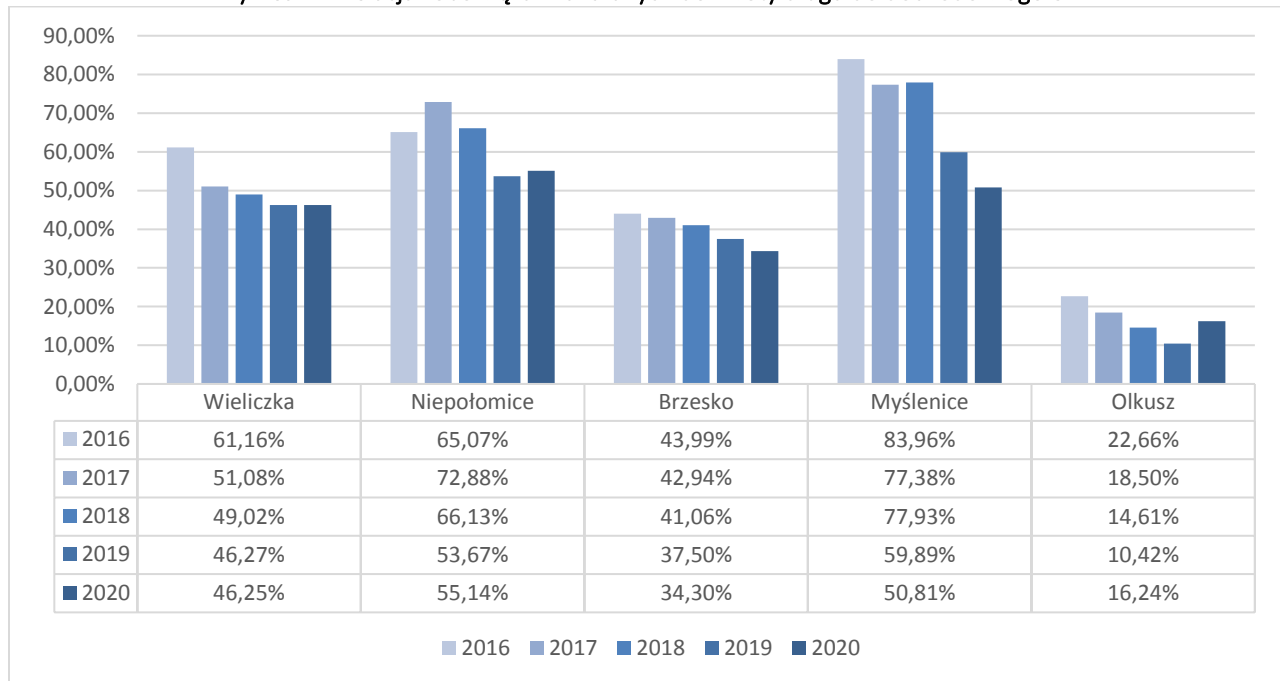
* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Udział wydatków na obsługę długu w wydatkach bieżących w gminie Wieliczka systematycznie spada. W analizowanym okresie relacja ta zmniejszyła się z poziomu 2,02% do 1,13%. Wskaźnik ten w uproszczony sposób ukazuje koszt obsługi zadłużenia w stosunku do całości bieżącego funkcjonowania gminy. We wszystkich analizowanych gminach udział ten systematycznie maleje.

2.2. WSKAŹNIKI KONDYCJI FINANSOWEJ I DOTYCZĄCE ZADŁUŻENIA

Wykres 11. Relacja zobowiązań zaliczanych do kwoty długu do dochodów ogółem

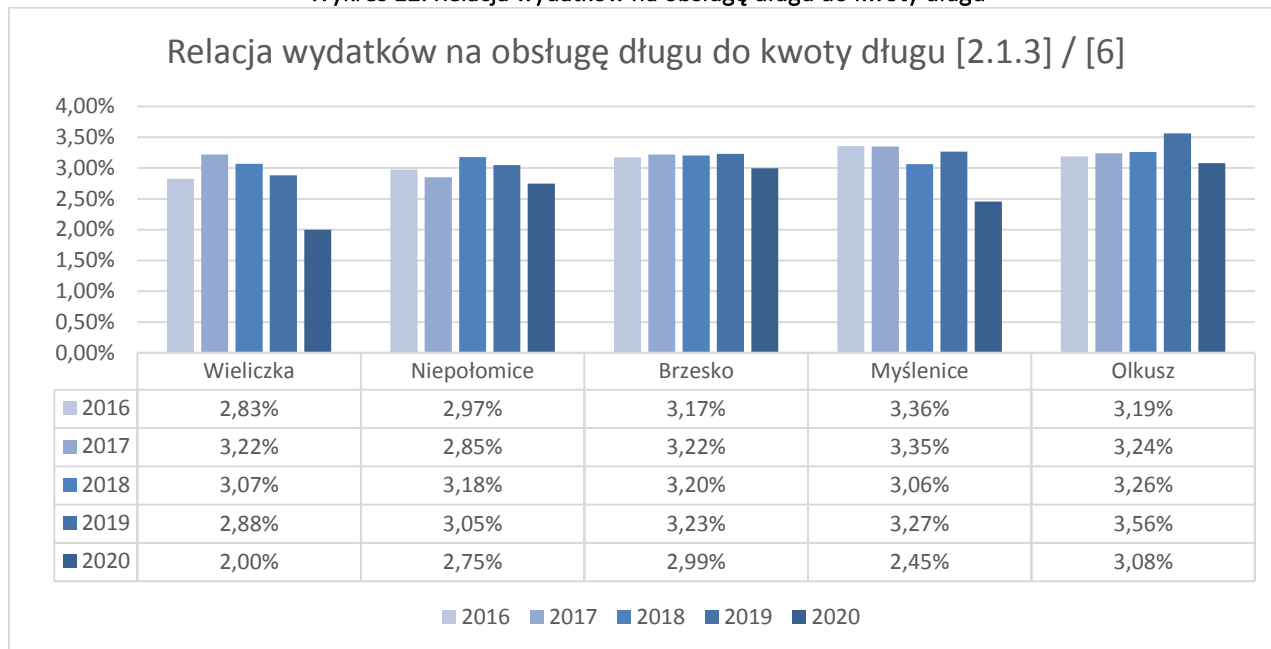

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Wskaźnik ten w uproszczony sposób ukazuje poziom zadłużenia w stosunku do dochodów. Relacja zobowiązań zaliczanych do kwoty długu do dochodów ogółem w gminie Wieliczka charakteryzuje się tendencją spadkową. Oznacza to, że dług ten jest coraz mniej znaczący w stosunku do ogółu budżetu po stronie dochodowej. Najwyższe odczyty badanej relacji charakteryzują gminę Myślenice ze średnimi odczytami 69,99%, a najniższe gminę Olkusz. Należy również nadmienić, że relacja może się zmniejszać, pomimo wzrostu wartości zaciąganych pożyczek i kredytów. Dzieje się tak w sytuacji, kiedy dochody ogółem rosną szybciej niż nominal posiadanego długu.

Wykres 12. Relacja wydatków na obsługę długu do kwoty długu

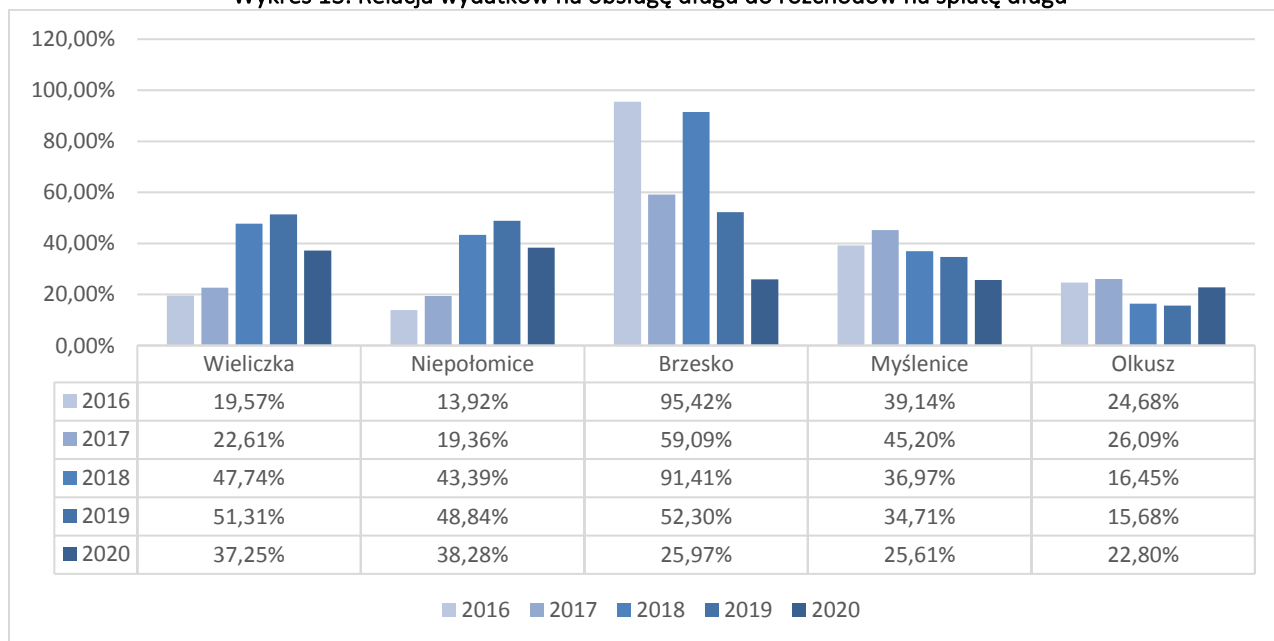

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Relacja wydatków na obsługę długu do kwoty długu ukazuje średnie oprocentowanie pożyczek i kredytów (koszt obsługi długu) zaciągniętych przez JST. Dąży się do minimalizacji tego wskaźnika, jednak jest on powiązany z sytuacją makroekonomiczną i bardzo często samorząd terytorialny nie ma nań wpływu. W gminie Wieliczka odczyty badanego wskaźnika są nieco niższe od średniej wartości odnotowanej w grupie porównawczej.

Wykres 13. Relacja wydatków na obsługę długu do rozchodów na spłatę długu

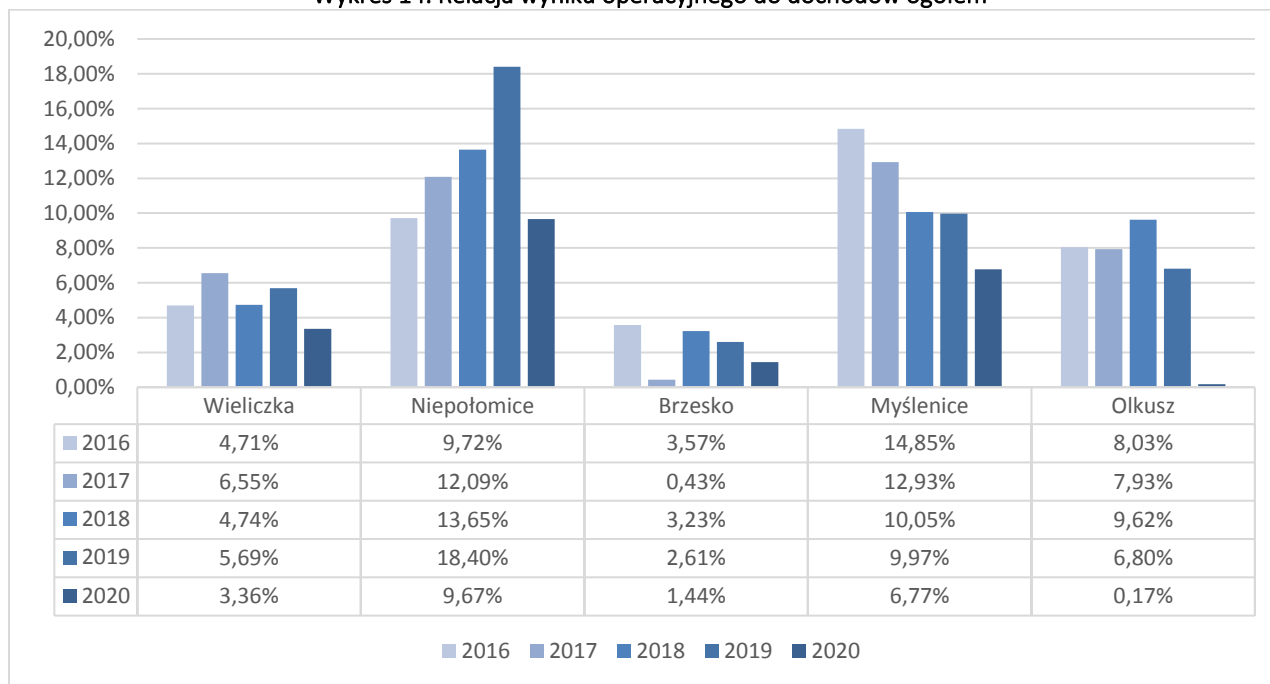

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Relacja wydatków na obsługę długu do rozchodów na spłatę długu obrazuje relację pomiędzy kwotami zadłużenia, których spłata jest wymagalna w danym roku a poziomem wydatków na bieżącą obsługę tego zadłużenia, czyli w uproszczeniu odsetkami. Gminę Wieliczka charakteryzują średnie odczyty badanej relacji na poziomie 35,69%. W latach 2016 – 2019 wskaźnik ten charakteryzował się trendem rosnącym. Najwyższe średnie odczyty badanej relacji charakteryzują gminę Brzesko, a najniższe gminę Olkusz.

Wykres 14. Relacja wyniku operacyjnego do dochodów ogółem

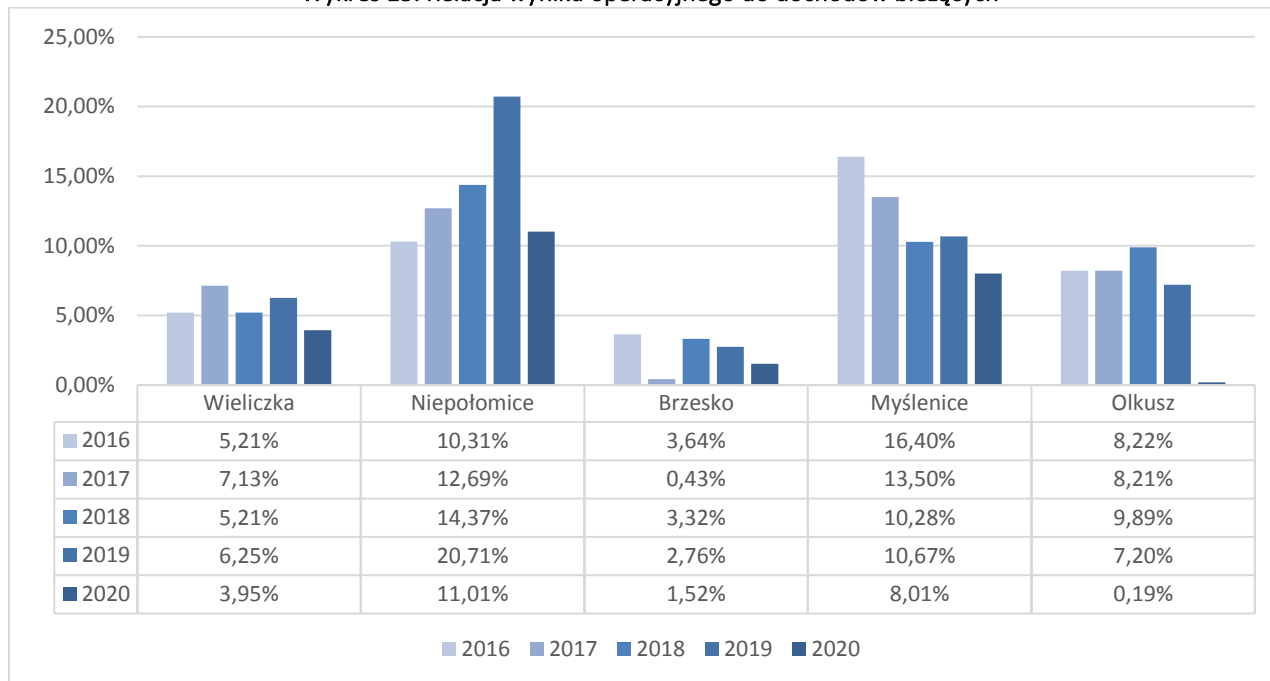

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Relacja wyniku operacyjnego do dochodów ogółem obrazuje zależność pomiędzy poziomem nadwyżki operacyjnej/deficytu operacyjnego a poziomem dochodów ogółem (dochody bieżące i majątkowe). Jeżeli badany wskaźnik jest poniżej zera oznacza to, że dana JST nie jest w stanie pokryć swoich wydatków bieżących dochodami bieżącymi, czyli charakteryzuje się deficytem operacyjnym. Warto podkreślić, że wartość tego wskaźnika zależy w dużej mierze od dochodów majątkowych. Gmina Wieliczka charakteryzuje się niższymi średnimi odczytami analizowanego parametru aniżeli średni wynik uzyskany w grupie porównawczej. Najwyżej notowana średnia relacja występuje w gminie Niepołomice. Bardziej adekwatny do oceny jest kolejny wskaźnik.

Wykres 15. Relacja wyniku operacyjnego do dochodów bieżących

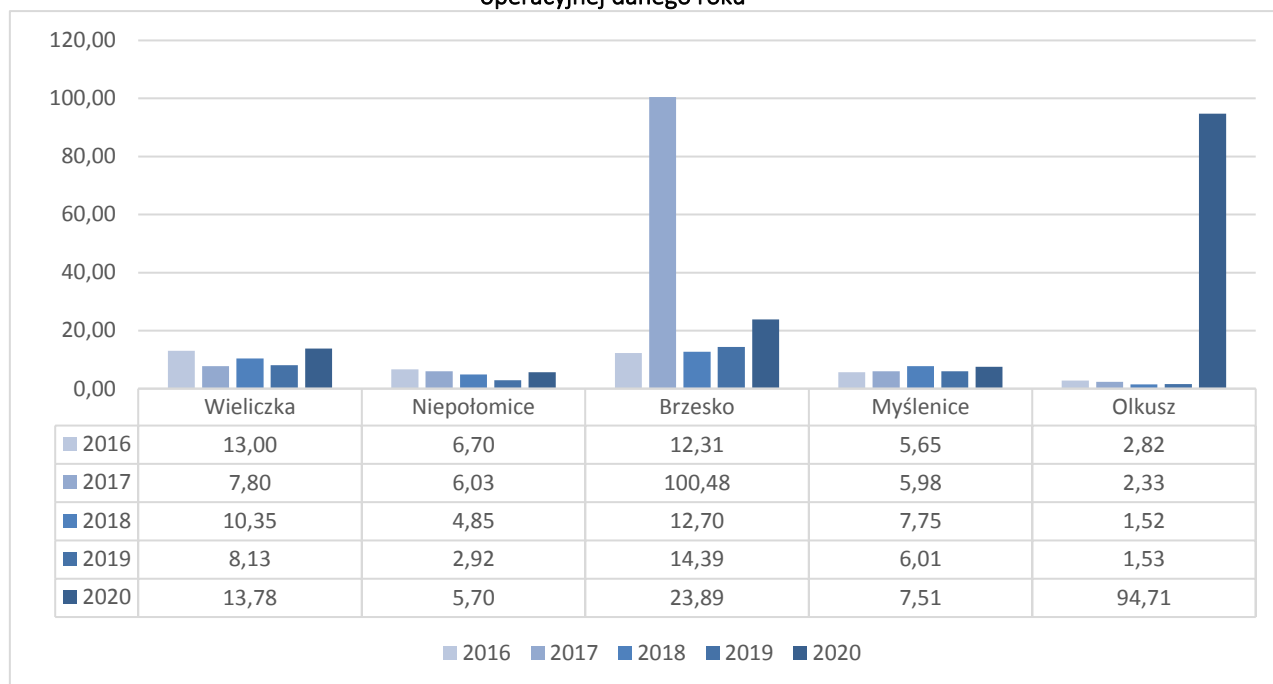

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Wskaźnik wyniku operacyjnego do dochodów bieżących jest pod względem budowy i interpretacji podobny do poprzedniej badanej relacji. Różnica polega na zastąpieniu mianownika – zamiast dochodów ogółem, tutaj wykorzystano dochody bieżące. Co do zasady, wskaźnik ten powinien być dodatni, lecz bardzo wysokie odczyty, takie jak zauważyć można w gminie Niepołomice, świadczyć mogą z kolei o niskim poziomie wydatków bieżących (czyli usług dla społeczeństwa) w stosunku do możliwości danej jednostki. Wysoki wynik operacyjny pozwala JST przeznaczyć większe środki na inwestycje. Kumulacja nadwyżek pieniężnych jest niekorzystnym zjawiskiem świadczącym o braku zaangażowania danego samorządu w rozwój jednostki.

Wykres 16. Wskaźnik rotacji zobowiązań (w latach) liczony jako relacja kwoty długu na koniec danego roku do nadwyżki operacyjnej danego roku

* Olkusz 2020 – plan za III kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Wieliczka i wybranych gmin

Wskaźnik rotacji zobowiązań określa, ile teoretycznie lat upłynie do całkowitej spłaty długu jednostki, przy założeniu, że całość nadwyżki operacyjnej będzie przeznaczana na jego spłatę. Badana relacja liczona jest na podstawie kwoty długu oraz nadwyżki operacyjnej danego roku. Stąd też widoczne zachwiania tego wskaźnika. Biorąc pod uwagę zmienność poziomu generowanej nadwyżki/deficytu badana relacja może przyjmować skrajne wartości, w tym ujemne (jeżeli wystąpił deficyt). Patrząc z perspektywy 2020 roku, gmina Wieliczka mogłaby teoretycznie spłacić swój dług w 14 lat.

2. SPIS TABEL

TABELA 1. PLANOWANIE BUDŻETOWE GMINY WIELICZKA W LATACH 2016 - 2020.....	3
TABELA 2. DOCHODY BIEŻĄCE - ODCHYLENIA NA PARAGRAFACH POW. 300 TYS. ZŁ W ROKU 2016	4
TABELA 3. DOCHODY BIEŻĄCE - ODCHYLENIA NA PARAGRAFACH POW. 300 TYS. ZŁ W ROKU 2017	4
TABELA 4. DOCHODY BIEŻĄCE - ODCHYLENIA NA PARAGRAFACH POW. 300 TYS. ZŁ W ROKU 2018	4
TABELA 5. DOCHODY BIEŻĄCE - ODCHYLENIA NA PARAGRAFACH POW. 300 TYS. ZŁ W ROKU 2019	4
TABELA 6. DOCHODY BIEŻĄCE - ODCHYLENIA NA PARAGRAFACH POW. 300 TYS. ZŁ W ROKU 2020	5
TABELA 7. WYDATKI BIEŻĄCE - ODCHYLENIA NA PARAGRAFACH POW. 300 TYS. ZŁ W ROKU 2016	5
TABELA 8. WYDATKI BIEŻĄCE - ODCHYLENIA NA PARAGRAFACH POW. 300 TYS. ZŁ W ROKU 2017	5
TABELA 9. WYDATKI BIEŻĄCE - ODCHYLENIA NA PARAGRAFACH POW. 300 TYS. W ROKU 2018	5
TABELA 10. WYDATKI BIEŻĄCE - ODCHYLENIA NA PARAGRAFACH POW. 300 TYS. ZŁ W ROKU 2019	5
TABELA 11. WYDATKI BIEŻĄCE - ODCHYLENIA NA PARAGRAFACH POW. 300 TYS. ZŁ W ROKU 2020	6

3. SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. UDZIAŁ DOCHODÓW BIEŻĄCYCH W DOCHODACH OGÓŁEM.....	7
WYKRES 2. UDZIAŁ DOCHODÓW MAJĄTKOWYCH W DOCHODACH OGÓŁEM	8
WYKRES 3. UDZIAŁ DOCHODÓW ZE SPRZEDAŻY MIENIA W DOCHODACH MAJĄTKOWYCH.....	9
WYKRES 4. UDZIAŁ UDZIAŁÓW W PIT/CIT W DOCHODACH BIEŻĄCYCH	10
WYKRES 5. UDZIAŁ TRANSFERÓW BIEŻĄCYCH DO BUDŻETU W DOCHODACH BIEŻĄCYCH	11
WYKRES 6. UDZIAŁ TRANSFERÓW BIEŻĄCYCH BEZ PIT I CIT W DOCHODACH BIEŻĄCYCH.....	11
WYKRES 7. UDZIAŁ WYDATKÓW BIEŻĄCYCH W WYDATKACH OGÓŁEM	12
WYKRES 8. UDZIAŁ WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W WYDATKACH OGÓŁEM	13
WYKRES 9. UDZIAŁ WYDATKÓW NA WYNAGRODZENIA W WYDATKACH BIEŻĄCYCH	14
WYKRES 10. UDZIAŁ WYDATKÓW NA OBSŁUGĘ DŁUGU W WYDATKACH BIEŻĄCYCH	14
WYKRES 11. RELACJA ZOBOWIĄZAŃ ZALICZANYCH DO KWOTY DŁUGU DO DOCHODÓW OGÓŁEM	15
WYKRES 12. RELACJA WYDATKÓW NA OBSŁUGĘ DŁUGU DO KWOTY DŁUGU	16
WYKRES 13. RELACJA WYDATKÓW NA OBSŁUGĘ DŁUGU DO ROZCHODÓW NA SPŁATĘ DŁUGU	16
WYKRES 14. RELACJA WYNIKU OPERACYJNEGO DO DOCHODÓW OGÓŁEM	17
WYKRES 15. RELACJA WYNIKU OPERACYJNEGO DO DOCHODÓW BIEŻĄCYCH	18
WYKRES 16. WSKAŹNIK ROTACJI ZOBOWIĄZAŃ (W LATACH) LICZONY JAKO RELACJA KWOTY DŁUGU NA KONIEC DANEGO ROKU DO NADWYŻKI OPERACYJNEJ DANEGO ROKU.....	19